

Vem är Maja Witting? Maja Witting beskriver sig själv

Det händer ibland att lärare och elever som arbetar enligt Wittingmetoden ställer sig frågan "Vem är hon egentligen, Maja Witting?". Och nu har Wittingföreningens styrelse vänt sig till mig i tron att jag skulle kunna sitta inne med svaret.

Men det är inte alldeles givet, för alla vet vi ju hur svårförvärvat en god självkänedom är, även om man kanske inte bör gå så långt att man hävdar att den som är sämst på att känna sig själv är man själv.

Vad skall då kunna berättas som är värt att veta för den som är engagerad i metodarbetet?

Ja, det måste väl vara något som på ett eller annat sätt ytterligare belyser metoden utöver det som framgår av beskrivningar som redan finns.

I så fall bör nog sådana teman som förefaller vara mer eller mindre obligatoriska i vanliga personbeskrivningar, till exempel nöjesresor, hobbyverksamhet och barnbarnsrelationer uteslutas. Jag väljer alltså att försöka visa hur utbildningar och arbetsuppgifter påverkat mig och därmed metodens tillblivelse och vidare öden. Det foto jag valt har en likartad knytning till metoden. Det togs en vårdag år 2000 i Söderköping under en kurs som jag hade där.

Min första kontakt med ett genomarbetat pedagogiskt tänkande omsatt i handling fick jag i den gamla särskollärarytbildningen vid Slagsta seminarium, naturskönt beläget mellan Stockholm och Södertälje. Här förmedlade man med stor saklighet och entusiasm idéer som utvecklats av europeiska förgrundsgestalter som Seguin, Itard och Montessori. I den till seminariet hörande övningsskolan strävade man efter att förverkliga grundtanken att det finns en möjlighet för varje elev att utvecklas, hur hopplös situationen än kan te sig när man först betraktar den. Det man ville förmedla till oss studerande var, menar jag, att vi skulle försöka förstå och tillägna oss denna grundläggande ide och inse att det var vår kommande uppgift att söka efter möjligheter att förverkliga den utifrån kända fakta om barns utveckling och karaktären hos det som skall läras. Jag är övertygad om att denna elevsyn fick en avgörande betydelse för mig, när jag mötte min första elev med läs- och skrivsvårigheter, ett möte som i sin tur kom att få följder för hela metodutvecklingen.

Som lärare arbetade jag naturligtvis i särskolan men snart nog blev också andra elever aktuella. Efter hand kom den verksamhet igång som stegvis övergick i en allt mer påtaglig metodutveckling och som efter en dryg tioårsperiod avslutades under de första åren av 1960-talet. Med några terminers skolarbete bakom mig började jag

känna ett växande behov av att få en stabilare pedagogisk grund att stå på och sökte mig därför till kurser i ämnet pedagogik vid Uppsala universitet. Denna första trevande ansats övergick stegvis i att jag påbörjade regelrätta studier, som utmynnade i en kandidatexamen i pedagogik, psykologi och sociologi och så småningom en licentiatexamen i pedagogik. Under licentiatstudierna blev jag erbjuden att arbeta som lärare på institutionen för pedagogik. Det innebar att jag lämnade skolan i den meningen att jag inte längre var anställd där, men i realiteten arbetade jag i viss utsträckning på ett eller annat sätt med elever på olika stadier även i fortsättningen. Det främsta skälet till detta var, att metoden börjat bli känd och använd och att jag därför tyckte att det var nödvändigt att hålla kontakt med den verklighet i vilken metoden skulle fungera.

Jag bistod också ofta skolan, när man ville ha hjälp med elever som hade läs- och skrivsvårigheter, och jag stöttade de lärare som i det sammanhanget valt att arbeta enligt Wittingmetoden. Att dessa insatser uppfattades som värdefulla fick jag ett tydligt bevis på när jag hösten 1990 fick ta emot Uppsala kommuns hedersmedalj för "framstående pedagogiska insatser när det gäller att lära utvecklingsstörda barn att läsa" och för "omfattande arbete för barn med lässvårigheter i skolan".

Det förhållandet att jag fullföljt mina licentiatstudier aktualiserade frågan om att fortsätta ytterligare. Jag såg en lockelse i detta men insåg samtidigt att det skulle bli tids- och kraftkrävande på ett sätt som sannolikt skulle reducera mina möjligheter att svara upp mot de önskemål om fortbildningsinsatser som metodanvändandet vid den här tidpunkten så smått börjat leda till. När jag insåg att jag måste välja blev valet inte svårt. Även nu långt efteråt tycker jag att jag valde rätt.

Att få vara knuten till en universitetsinstitution blev i högsta grad betydelsefullt för min fortsatta utveckling. Här vidgades och fördjupades mina kunskaper och jag fick öva mig i att analysera och värdera teoriutgångspunkter och forskningsresultat. Jag måste också försöka lära mig att formulera mig enligt nya förutsättningar med ökade krav på stringens. Vad det alltså rörde sig om var att sträva efter att förvärva ett vetenskapligt synsätt och att ge det en adekvat språkdräkt. Att försöka tillämpa detta nya sätt att tänka och uttrycka sig blev särskilt värdefullt, när jag i fortsättningen mötte kravet på att beskriva min metod och förklara dess teoriförankring och relation till andra sätt att förhålla sig till elevers läs- och skrivutveckling och de svårigheter som för en del av dem kan vara förknippade med den utvecklingen.

Ytterligare en anställning måste jag nämna eftersom den haft stor betydelse. Det är de drygt tio åren som metodiklektor i speciallärarutbildningen på institutionen för lärarutbildning vid Uppsala universitet med början i slutet av 1970-talet. Genom att

jag där hade ansvaret för läs- och skrivområdet måste jag skaffa mig en god överblick över såväl forskning som praktiskt arbete. Jag måste känna till inlärningsmetoder, diagnos- och åtgärdsförfaranden och skolans konkreta liv. Här var det min främsta uppgift att se till att de studerande fick en så objektiv och allsidig presentation som möjligt av fältet, och jag tillgodosåg detta bland annat genom att anlita företrädare för olika synsätt som föreläsare. Den överblick och fördjupning som jag på det sättet fick gav mig stora möjligheter att i olika former av föreläsnings- och kursverksamhet placera in metoden i sådana större sammanhang där den måste komma in och bli jämförd.

Bland många andra arbetsuppgifter vill jag slutligen nämna mitt medlemskap i den så kallade LL-gruppen (LL= lättläst), som bildades på Skolöverstyrelsen i slutet av 1960-talet. Dess uppdrag var att verka för att vuxna människor, som inte kunde tillgodogöra sig den vanliga litteraturen, skulle få tillgång till böcker. En viktig del av gruppens arbete innebar att stimulera författare att skriva lättläst och bearbeta redan befintlig litteratur. Min uppgift var dels att göra läsundersökningar dels att arbeta tillsammans med författare och förlag och med dem diskutera enligt vilka principer text kan göras mera tillgänglig utan att kvalitet går förlorad. Här fick jag en tankeväckande inblick i vad litterärt skapande innebär och kunde alltså uppleva böcker från en annan synvinkel än det litet förenklade perspektivet att bara konstatera att de är för svåra. Under det här arbetet fick jag också många tillfällen att fundera över mitt eget skrivande och hur det skulle kunna förbättras. Självfallet har den insikten kommit att betyda mycket för de skriftliga presentationer av metoden som under årens lopp måst göras.

Jag kan tänka mig att den avgränsning som jag gjorde i början av den här framställningen kan upplevas som alltför snäv. Visserligen vittnar allt vad man gör, säger och skriver om vem man är, men litet mer direkt borde jag väl kunna uttrycka mig. I det sammanhanget tänker jag kanske särskilt på en fråga som ibland varit aktuell. Den rör varför jag aldrig är med i debatter och andra radio- och TV-program som behandlar läs- och skrivområdet. Den frågan är verkligen berättigad, eftersom man ofta hör att den som inte hörs och syns i media över huvud taget inte anses existera. Svaret är enkelt. Jag har inte trott mig om att i största hast kunna formulera sakliga, informativa och slagkraftiga inlägg på det komplicerade område som läs- och skrivinläring utgör. Jag har alltså varit rädd att inte kunna beskriva, förklara och bemöta aspekter som kan komma upp med den snabbhet som jag tycker mig förstå krävs, för att man inte skall bli avbruten och kanske helt komma bort. Den här svårigheten tror jag djupast bottnar i att jag egentligen är en mycket tillbakadragen människa och alls inte strävar efter att befinna mig i strålkastarljuset. Detta betyder

dock inte – som ni alla vet – att jag tvekar inför att föra ut metodens budskap och ta strid när det behövs.

Jag söker alltså inte uppmärksamhet, kändisskap och centrumpositioner. Därför blev jag utomordentligt glad, när jag på Läskunnighetens dag hösten 1990 fick ta emot SCIRAS hedersdiplom med följande motivering:

” för hennes

- stora kunskaper om barns, ungdomars och vuxnas svårigheter vid läsning
- engagerande och oförtröttliga arbete med att finna och utveckla en läsinlärningsmetod speciellt med tanke på personer med lässvårigheter
- förmåga att med klokhet och mildhet föra sina idéer vidare till lärare, elever och föräldrar ”.

Det är just så jag skulle vilja bli uppfattad och ihågkommen.

Maja Witting